

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2005. július 13. *

A T-260/97. sz. ügyben,

a **Camar Srl** (Firenze [Olaszország], képviselik: W. Viscardini Donà, M. Paolin és S. Donà ügyvédek, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselek: kezdetben J. P. Hix és A. Tanca, később J. P. Hix és F. Ruggeri Laderchi, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

és

* Az eljárás nyelve: olasz.

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: kezdetben H. van Vliet, később C. Van der Hauwaert és L. Visaggio, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Dal Ferro ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperesek ellen,

támogatják:

a **Francia Köztársaság** (képviselik: K. Rispal-Bellanger és C. Vasak, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

beavatkozó,

a felperes által a banánpiac közös szervezéséről szóló 1993. február 13-i 404/93/EGK tanácsi rendelet (HL L 47., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 388. o.) 30. cikke alapján benyújtott átmeneti intézkedések iránti kérelmét elutasító 1997. július 17-i bizottsági határozatnak az Elsőfokú Bíróság T-79/96., T-260/97. és T-117/98. sz., Camar és Tico kontra Bizottság és Tanács ügyben 2000. június 8-án hozott közbenső ítéletével (EBHT 2000., II-2193. o.) történt megsemmisítése alapján a Bizottság által a felperesnek fizetendő kártérítés összegének megállapítása tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (negyedik tanács),

tagjai: H. Legal tanácselnök, P. Mengozzi és I. Wiszniewska-Białecka bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. február 24-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

- ¹ A banánpiacok közös szervezéséről szóló 1993. február 13-i 404/93/EGK tanácsi irányelv (HL L 47., 1. o.) a különböző nemzeti rendelkezések korábbi rendszerét a harmadik országokkal való kereskedelemre vonatkozó közös szabályozással váltotta fel. Az irányelvnek jelen ügy tényállásának idején hatályos változata a harmadik országokból, valamint az afrikai, karibi és csendes óceáni (a továbbiakban: AKCS)

országokból származó banánimportra éves vámkontingenst nyitott meg. Az irányelv 15. – a többoldalú kereskedelmi tárgyalások uruguayi fordulója során megkötött megállapodások végrehajtásához a mezőgazdasági ágazatban szükséges kiigazításokról és átmeneti intézkedésekről szóló 1994. december 22-i 3290/94/EK tanácsi rendelettel (HL L 349., 105. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet) történt módosítását követően 15a. – cikke az AKCS országok által hagyományosan a Közösségbe exportált banánoknak a 404/93 rendelet mellékletében meghatározott mennyiségétől függően „hagyományos AKCS” banán és „nem hagyományos AKCS” banán között tesz különbséget.

- 2 A 404/93 rendelet 17. cikkének első bekezdése értelmében a Közösségbe irányuló összes banánimport behozatali engedély bemutatásához kötött.

- 3 A 404/93 rendelet 3290/94 rendelettel módosított 18. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az AKCS-n kívüli, harmadik országból származó banán (a továbbiakban: harmadik országból származó banán) és a nem hagyományos AKCS-banán importjára 1994-ben 2,1 millió tonnás (nettó tömeg), a következő években pedig 2,2 millió tonnás (nettó tömeg) vámkontingens került megnyitásra. E vámkontingens keretén belül a harmadik országból származó banánbehozatal tonnánként 75 ECU vámköteles, a nem hagyományos AKCS-banán pedig vámmentes. A 18. cikk (2) bekezdése tehát azt írta elő, hogy a kontingensen kívüli behozatalra – amennyiben AKCS országokból származó nem hagyományos, vagy harmadik országból származó behozatalról van szó – a közös vámtarifa alapján kiszámított vámtétel vonatkozik.

- 4 A 404/93 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése az így megnyitott vámkontingenst úgy osztotta fel, hogy 66,5%-ot a piaci szereplők azon kategóriája számára nyitott meg, akik harmadik országból származó és/vagy nem hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak (A kategória), 30%-ot a piaci szereplők azon kategóriája számára, akik közösségi és/vagy hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak (B kategória), 3,5 %-ot

pedig a Közösségen belüli piaci szereplők azon kategóriája számára, akik a közösségi és/vagy hagyományos AKCS-banántól eltérő banán forgalmazását kezdték el 1992-től (C kategória).

- 5 A 404/93 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében 1993 második felére az 1989 és 1991 között forgalmazott éves átlagmennyiség fele alapján minden piaci szereplő számára behozatali engedélyt állítanak ki.
- 6 A 404/93 rendelet 30. cikke kimondja:

„Ha 1993. július után, az e rendelet hatálybalépése előtt létező rendelkezésekről az e rendelet által meghatározott rendelkezésekre való áttérés segítésére, és különösen az érzékeny természetű nehézségeken történő túljutásra speciális intézkedések válnak szükségessé, akkor a Bizottság a 27. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően meghozza a szükségesnek ítélt átmeneti intézkedéseket.”

- 7 A 404/93 rendelet 27. cikke egy „igazgatási bizottsági” eljárást ír elő. Ugyanezen rendelet 20. cikke értelmében a Bizottság ezen eljárás alapján köteles elfogadni a harmadik országokkal való kereskedelem szabályozási rendszerét.
- 8 A harmadik országokkal való kereskedelem részletes szabályait jelen ügy tényállásának idején a Közösségbe történő banánimportra vonatkozó rendelkezések alkalmazása részletes szabályainak meghatározásáról szóló 1993. június 10-i 1442/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 142., 6. o.) szabályozta. E rendelet 4. és

5. cikke értelmében az A kategóriába tartozó piaci szereplők (66,5%) vámkontingensét a kontingens megnyitási évét megelőző három év során forgalmazott, harmadik országból származó és nem hagyományos AKCS-banán mennyisége alapján határozzák meg. A B kategóriás (30%) piaci szereplők kontingensének felosztását az A kategóriással azonos módon meghatározott referencia-időszak során forgalmazott közösségi és hagyományos AKCS-banán mennyisége alapján határozták meg.

- 9 A 404/93 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése, valamint az 1442/93 rendelet 4. és 5. cikke értelmében a referencia-időszak évente egy évvel későbbre tolódik. Következésképpen ha az 1993-as évre tervezett behozatalhoz 1989, 1990 és 1991 kapcsolódik referencia-időszakként, akkor az 1997-es és 1998-as évre tervezetthez értelemszerűen 1993, 1994 és 1995, illetve 1994, 1995 és 1996 lesz a referencia-időszak.
- 10 Az 1442/93 rendelet 13. cikke értelmében tehát az A és B kategóriába tartozó piaci szereplők a részükre e jellemzőjük alapján kiállított behozatali engedélyek érvényességének ideje alatt az engedélyből származó jogokat átruházhatják az A, B vagy C kategóriába tartozó piaci szereplőknek.
- 11 A 404/93 rendelet és az 1442/93 rendelet által létrehozott rendszer elnevezése a továbbiakban az „1993-as rendszer”.
- 12 A 404/93 rendeletet módosító 1998. július 20-i 1637/98/EK tanácsi rendelet (HL L 210., 28. o.), amely 1999. január 1-jétől hatályos, hatályon kívül helyezte a 15a cikket és módosította a 404/93 rendelet 16–20. cikkét.

- 13 A 404/93 rendelet 18. cikkének a 1637/98 rendelettel módosított változata a 2,2 millió tonnás vámkontingensen felül a Világkereskedelmi Szervezetben meghatározottaknak megfelelően (1. cikk) harmadik országok banánbehozatalára és a nem hagyományos AKCS-banán behozatalára kiegészítő vámkontingenst nyitott meg (2. cikk).
- 14 A 404/93 rendelet 19. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a 1637/98 rendelettel módosított változata kimondta, hogy ettől kezdve „a 18. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott vámkontingenseket és a hagyományos AKCS-banán behozatalát a szokásos kereskedelmi forgalmon (»hagyományos vagy új«) alapuló módszerrel összhangban kell kezelni”.
- 15 A 404/93 rendelet 1637/98 rendelettel módosított változatának 20. cikke alapján a Bizottság feladata az új behozatali szabályok végrehajtási szabályainak megállapítása, amelyeknek – ugyanezen cikk d) pontja értelmében – ki kell terjednie különösen „minden olyan külön rendelkezésre, amely az 1993. július 1-jétől fogva érvényes behozatali intézkedésekről a jelen cím intézkedéseire történő átálláshoz szükséges”.
- 16 A Bizottság e 20. cikk alapján – a banán Közösségbe irányuló behozatala tekintetében – elfogadta a 404/93/EGK tanácsi rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról szóló 1998. október 28-i 2362/98/EK bizottsági rendeletet, amely 1999. január 1-től az 1442/93 rendelet helyébe lépett.

- 17 A 2362/98 rendelet 3. cikkének első bekezdése a hagyományos piaci szereplőket a következőképpen határozza meg:

„Jelen rendeletben a »hagyományos piaci szereplő« alatt az a gazdasági szereplő értendő, aki a Közösségben a referenciamennyiségének meghatározására vonatkozó időszak alatt, és az 5. cikk alkalmazásával történő nyilvántartásba vételét követően hozta létre székhelyét, és aki egy adott referencia-időszak alatt a közösségi piacon történő későbbi értékesítés céljából minimális mennyiségű, harmadik országból és/vagy AKCS-országból származó banánt importált ténylegesen saját maga részére.”
[nem hivatalos fordítás]

- 18 A 2362/98 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „valamennyi, az 5. cikknek megfelelően valamely tagállamban bejegyzett hagyományos piaci szereplő minden évre az I. mellékletben felsorolt valamennyi származási [harmadik és AKCS] ország tekintetében [megkapja] az általa ténylegesen behozott banán mennyisége alapján meghatározott egyedi referenciamennyiséget”. A 4. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy 1999-ben a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán keretében történő behozatal tekintetében a referencia-időszak az 1994-es, 1995-ös és 1996-os év.
- 19 Az 1637/98 rendeletben és a 2362/98 rendeletben foglalt módosításokkal létrehozott rendszer elnevezése a továbbiakban az „1999-es rendszer”.
- 20 Az 1999-es rendszer értelmében a hagyományos piaci szereplők részére az 1999-es évre megállapított referenciamennyiségek alkalmazása 2001. június 30-ig több alkalommal is megerősítésre került az első negyedévben a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán mennyiségének keretein belül történő banánbehozatal-

ról szóló 1999. október 27-i 2268/1999/EK bizottsági rendelet (HL L 277., 10. o.), a 2000-es év második negyedévére vonatkozó, a banánbehozatal indikatív mennyiségének a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán mennyiségének keretein belül történő megállapításáról szóló 2000. február 1-jei 250/2000/EK bizottsági rendelet (HL L 26., 6. o.), a 2000-es év harmadik negyedévére vonatkozó, a Közösségbe irányuló banánbehozatalhoz szükséges nyilatkozat kiállításával kapcsolatos egyes indikatív és egyéni maximális mennyiségeknek a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán mennyiségének keretein belül történő megállapításáról szóló 2000. május 22-i 1077/2000/EK rendelet (HL L 121., 4. o.), a Közösségbe irányuló, a banánbehozatal mennyiségének a 2000-es év utolsó negyedévére vonatkozó, a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán mennyiségének keretein belül történő megállapításáról szóló 2000. július 25-i 1637/2000/EK bizottsági rendelet (HL L 187., 36. o.), a 2001-es év első negyedévére vonatkozó, a Közösségbe irányuló banánbehozatalhoz szükséges nyilatkozat kiállításával kapcsolatos egyes indikatív és egyéni maximális mennyiségeknek a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán mennyiségének keretein belül történő megállapításáról szóló 2000. november 28-i 2599/2000/EK bizottsági rendelet (HL L 300., 8. o.), végül a 2001-es év második negyedévére vonatkozó, a Közösségbe irányuló banánbehozatalhoz szükséges nyilatkozat kiállításával kapcsolatos egyes indikatív és egyéni maximális mennyiségeknek a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán mennyiségének keretein belül történő megállapításáról szóló 2001. február 27-i 395/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 58., 11. o.) által.

- 21 A 404/93/EGK rendeletet módosító 2001. január 29-i 216/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 31., 2. o.) 16–20. cikkének, valamint a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a Közösségbe irányuló banánbehozatal szabályainak tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2001. május 7-i 896/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 126., 6. o.) elfogadását követően a Közösségbe irányuló banánbehozatal szabályozása 2001. július 1-jei hatállyal később módosításra került. A 216/2001 és a 896/2001 rendeletben foglalt módosításokkal létrehozott rendszer elnevezése a továbbiakban a „2001-es rendszer”.

Az eljárás és a felek kereseti kérelmei

- 22 Az Elsőfokú Bíróság – az elsősorban a jelen ügygel kapcsolatos – T-79/96., T-260/97. és T-117/98. sz., Camar és Tico kontra Bizottság és Tanács ügyben 2000. június 8-án hozott ítéletében (EBHT 2000., II-2193. o., a továbbiakban: 2000. június 8-i ítélet) megsemmisítette a felperes által a 404/93 rendelet 30. cikke alapján benyújtott 1997. január 21-i kérelmet elutasító 1997. július 17-i bizottsági határozatot, és a Bizottságot a felperes által e határozat miatt elszenvedett kár megtérítésére kötelezte.
- 23 Az Elsőfokú Bíróság ezen felül a Bizottságot és a Tanácsot a T-260/97. sz. ügy költségeinek 90% – 10% arányú viselésére, a Francia Köztársaságot pedig saját költségeinek viselésére kötelezte.
- 24 A 2000. június 8-i ítélet rendelkező részének 5. pontja értelmében a felek kötelesek az Elsőfokú Bíróságnak az ítélet kihirdetését követő hat hónapon belül megfizetni egy közös megegyezéssel megállapított összeget, vagy ennek hiányában eljuttatni az Elsőfokú Bíróságnak az összegre vonatkozó kérelmüket.
- 25 A Bizottság a Bíróság hivatalához 2000. augusztus 17-én benyújtott fellebbezésében megtámadta a 2000. június 8-i ítéletet (C-312/00. P. sz. ügy).
- 26 Az Elsőfokú Bíróság – eljárási szabályzatának 77. cikke b) pontja alkalmazásával – 2001. február 7-i végzésével a C-312/00. P. sz. ügyben hozott ítéletnek a Bíróság által történő kihirdetéséig elrendelte a T-260/97. sz. ügy eljárásának felfüggesztését.

- 27 A Bíróság a C-312/00. P. sz., Bizottság kontra Camar és Tico ügyben 2002. december 10-én hozott ítéletben (EBHT 2002., I-11355. o.) elutasította a fellebbezés – T-260/97. sz. ügyre vonatkozó – 2000. június 8-án hozott ítélettel kapcsolatos részét.
- 28 Az Elsőfokú Bíróság hivatalvezetője 2003. január 9-i levelében arról tájékoztatta a feleket, hogy a T-260/97. sz. ügyben folytatják az eljárást, illetve a 2000. június 8-i ítélet rendelkező részének 5. pontjában foglalt hat hónapos határidő újratezdődött, és 2003. június 10-én lejár.
- 29 A felperes és a Bizottság ezt követően tehát tárgyalást kezdtek a kártérítési összeg megállapításáról. Mivel a megadott határidőn belül nem sikerült egyezsége jutni, a kár mértékére vonatkozó megállapításaikat 2003. június 10-én benyújtották az Elsőfokú Bírósághoz.
- 30 A felperes 2003. július 18-án benyújtotta a Bizottság javaslatával kapcsolatos észrevételeit, a Bizottság pedig az eredeti javaslattal és a felperes észrevételeivel kapcsolatos észrevételeket 2003. szeptember 5-én nyújtotta be.
- 31 A negyedik tanács előadó bírójának jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság határozatot hozott a szóbeli szakasz megkezdéséről, majd az eljárási szabályzat 64. cikkében előírt, a pervezető intézkedések keretében írásbeli kérdéseket tettek fel a felperesnek és a Bizottságnak, akik a megadott határidőn erre válaszoltak is.
- 32 A felperes és a Bizottság szóbeli előadásai és az Elsőfokú Bíróság által feltett szóbeli kérdésekre adott válaszaik meghallgatására a 2005. február 24-i tárgyaláson került sor.

33 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- állapítsa meg, hogy az elszenvedett kár összege a felperes által előadottaknak megfelelően kamatok nélkül számítva az 1997-es évre 2 771 132 euró, az 1998-as évre 2 253 060 euró, az 1999-es évre 7 190 000 euró, a 2000-es évre 7 190 000 euró, a 2001-es év első félévére pedig 4 399 200 euró,

- kötelezze a Bizottságot a fenti összegeknek a felperes által meghatározott vagy az Elsőfokú Bíróság által megfelelőnek ítélt bármely egyéb feltétel alapján kiszámított, pénzromlással és késedelmi kamattal növelt értékének együttes kifizetésére,

- kötelezze a Bizottságot ezen új eljárási szakasz költségeinek kifizetésére.

34 A Bizottság azt kéri, hogy a felperesnek fizetendő összegeket az Elsőfokú Bíróság az alábbi szempontok alapján állapítsa meg:

- a kártérítés az 1997. január 1-je és 1998. december 31-e közötti időszakra vonatkozzon,

- a referenciamennyiség kiszámítása során figyelembe veendő időszak az 1989-es és az 1990-es év,

- a kártérítés összegének meghatározásakor azt az elmaradt hasznot kell alapul venni, amelyet a felperes által az érintett időszakban ténylegesen elért és azon jövedelem különbözete alapján számítanak ki, amelyet a felperes – az átmeneti intézkedésekre vonatkozó 1997. január 21-i kérelmének kedvező bizottsági elbírálása esetén – elérhetett volna az általa 1997. január 1-je és 1998. december 31-e közötti időszakban folytatott banánkereskedelemből, az előbbihez hozzászámítva azt a hasznot is, amit az említett időszak alatt folytatott banánkereskedelem helyett végzett tevékenységből szerzett vagy szerezhethetett volna,

- az a kiegészítő banánmennyiség, amelyet az átmeneti intézkedésekre vonatkozó 1997. január 21-i kérelmének kedvező bizottsági elbírálása esetén a felperes értékesíthetett volna, az 1997-es évre 13 855,66 tonna, az 1998-as évre pedig 11 265,30 tonna,

- az így kapott kártérítési összeget az említett időszakban Olaszországra vonatkozó hivatalos mutatók alapján kell kiigazítani, és a 2000. június 8-i ítélet kihirdetésétől az összeg megfizetéséig tartó időszakra megnövelni az Olaszországban érvényes törvényes kamat alapján kiszámított késedelmi kamattal.

Indokolás

Előzetes megjegyzések

- 35 Elsőként meg kell említeni, hogy 1997. január 21-i levelében az EK 175. cikk (jelenleg 232. cikk) alapján a felperes azt kérte a Bizottságtól, hogy a 404/93 rendelet 30. cikke alkalmazásával neki – mint B kategóriás piaci szereplőnek – adjanak az 1997-es és

azt követő évekre behozatali engedélyt a harmadik országból származó és nem hagyományos AKCS-banánra, ameddig az 1988-ban, 1989-ben és 1990-ben forgalmazott banán mennyisége alapján vissza nem állítják a rendes referenciamennyiséget.

36 Mint az a 2000. június 8-i ítélet 208. pontjából is következik, a megtérítendő kár abból ered, hogy a felperes csak szűkebb körű behozatali engedélyt kapott ahhoz képest, mint amit a 404/93 rendelet 30. cikkének megfelelő alkalmazása esetén kaphatott volna.

37 Tehát még akkor is, ha a felperes és a Bizottság között a felperest megillető behozatali engedélyek számának meghatározása előtt egyezség jön létre a felperes referencia-időszakának kiszámításakor figyelembe veendő évekről, a felek között három kérdésben továbbra sincs egyetértés:

-- a kártérítési időszakot,

-- a kár összegének megállapításakor figyelembe veendő szempontokat,

-- az pénzromlás és a késedelmi kamat megállapításakor figyelembe veendő szempontokat illetően.

A referenciamennyiség kiszámításakor figyelembe veendő évekről

A felek érvei

- 38 A Bizottság szerint a felperes referenciamennyiségének kiszámításakor figyelembe veendő időszaknak, azaz a referencia-időszaknak főszabály szerint a 404/93 rendelet által létrehozott közös piacszervezés hatálybalépését megelőző azon három évre kellene vonatkoznia, amelyekről adatok állnak rendelkezésre, vagyis 1989-re, 1990-re és 1991-re. Ugyanakkor a somáliai polgárháború kitörése miatt a felperes esetén indokolt volt az 1991-es év figyelmen kívül hagyása. A felperes állítása szerint az így fennmaradó időszak, tehát az 1989-es és 1990-es év számára rendes tevékenységi időszaknak tekinthető, azonban az 1988-as évet az átlagos behozatalához képest jóval nagyobb behozatal jellemezte. A figyelembe veendő referencia-időszaknak tehát az 1989-es és a 1990-es évek kell lennie.
- 39 A felperes elfogadta, hogy a megtérítendő kár megállapítása során a 404/93 rendelet 30. cikke alapján benyújtott kérelmében foglalt, 1988 és 1990 közötti hároméves időszak helyett a Bizottság által meghatározott referencia-időszakot vegyék figyelembe.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 40 A 2000. június 8-i ítéletében az Elsőfokú Bíróság – megállapítva, hogy a felperes nehézségei miatt szükséges átmeneti intézkedések meghozatalának bizottsági elutasítása jogellenes volt – nem utalt arra, hogy a Bizottságnak a felperes B kategóriás piaci szereplőnek való minősítése előtt a behozatali engedélyek számának

meghatározása során a felperesre nézve az 1988 és 1990 közötti referencia-időszakot kellett volna figyelembe vennie.

- 41 Tekintettel egyrészt arra, hogy a vonatkozó szabályozásban semmilyen előírás nem létezik arról, hogy a jelen esethez hasonló helyzetben a referencia-időszakot a hároméves időszak helyett szükségszerűen ki kellene igazítani, illetve, ha a felperes elfogadja az 1988-as év figyelmen kívül hagyását, a felek elgondolását jóvá lehetne hagyni. A kár megállapítása során a felperes referenciamennyiségének kiszámításakor figyelembe veendő időszak tehát az 1989 és 1990 közötti két év.

A kártérítéskor figyelembe veendő időszakról

A felek érvei

- 42 A felperes véleménye szerint az átmeneti intézkedésekre vonatkozó kérelmének elutasítása miatt elszenvedett kárra az 1997. január 1-je és 2001. június 30-a közötti időszak vonatkozik.
- 43 A felperes arra hivatkozik, hogy az 1999-es rendszerben az A és B kategóriás engedélyek közötti különbségtétel megszüntetése ellenére a harmadik országból származó banánra vonatkozó behozatali engedélyek megszerzése a korábbi rendszerhez hasonlóan elsősorban a referencia-időszak során behozott hagyományos AKCS-banán mennyiségétől függött. Kiemeli, hogy a 2362/98 rendeletben foglalt – és továbbra is az 1994 és 1996 közötti referencia-időszak alapján kiszámított – egyedi referenciamennyiség meghatározásakor a hagyományos AKCS-banánt minden más eredetű banánnal együtt vették csak figyelembe.

44 Egyébként az, hogy a felperes a Bizottságnak küldött 1997. január 21-i kérelmében a B kategóriás engedélyre hivatkozott, még egyáltalán nem zárja ki annak lehetőségét, hogy 1998. december 31-ét követő időszakban is keletkezett a Bizottság által megtérítendő kár. Tulajdonképpen a felperes azt állapítja meg, hogy ha e kérelmében megemlítette volna a B kategóriás engedélyeket, ezt csak azért tette volna, hogy jellemezze a hagyományos AKCS-banán behozatalát figyelembe véve meghatározott referenciamennyiség alapján kiállított engedélyt. A 2000. június 8-i ítélet alapjául szolgáló keresetében e referenciamennyiségek kiigazítását kívánta elérni, amit az Elsőfokú Bíróság az említett ítélet 194. pontjának harmadik és ötödik mondatában el is fogadott.

45 A kárt tehát ezt követően a felperes szerint minden olyan évre meg kell téríteni, amelyben a közösségi jog alapján hagyományos AKCS-banánt forgalmazó piaci szereplőként a rendes referenciamennyiséget alkalmazhatta volna – vagyis a 2001-es rendszer hatálybalépéséig, 2001. július 1-jéig. Ez a rendszer a harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országokból származó banánok behozatali engedélyének megadására vonatkozó referenciamennyiségekre olyan új szempontokat határoz meg, amelyek eredményeként a felpereshez hasonló piaci szereplők esetén a számításkor csak a referencia-időszak alatti A kategóriás piaci szereplőként végzett tényleges behozatalt lehet figyelembe venni.

46 A felperes egyébként kifejti, hogy az 1999-ben, 2000-ben és 2001 első félévében keletkezett kár megállapításához mindazt a behozatalt figyelembe kellene venni, amelyet 1994 és 1996 között elérhetett volna, ha a Bizottság meghozta volna annak engedélyezéséhez szükséges intézkedéseket, hogy az ezen időszakban be nem szerezhető szomáliai helyett máshonnan hozzon be banánokat.

47 A Bizottság szerint azt az időszakot, amelyre tekintettel a felperes kártérítésre jogosult, az 1997. január 1-je és 1998. december 31-e közötti időszakra kell korlátozni.

- 48 A Bizottság álláspontja szerint a megtérítendő kár alapja, hogy a 404/93 rendelet 30. cikke alapján elutasította, hogy a felperes – az általa a szomáliai polgárháborút megelőzően folytatott banánbehozatal alapján kiszámított – további jelentős B kategóriás behozatali engedélyt kaphasson.
- 49 A Bizottság tehát arra hivatkozik, hogy 1999. január 1-jén a banánpiacok közös szervezésének keretein belül a kereskedelmi rendszernek olyan jelentős reformjára került sor, amely elsősorban megszüntette az A, B és C kategóriás importőrök közötti különbségtételt, és amely a vámkontingensek és a hagyományos AKCS-banánok közös szervezését vezette be. A Bizottság kiemeli, hogy az 1999-es rendszer alapján a felperes soha nem folyamodott kedvezményes rendelkezés alkalmazásáért, mivel az 1998. december 31-én lejárt előző rendszer alapján kért intézkedések az új rendszerre nem voltak kihatással.
- 50 A Bizottság kiemeli, hogy 1999. január 1-jétől a felperes által kért intézkedések jogalapja is megváltozott. Valójában ha a felperes valóban úgy vélte, hogy különösen kedvezőtlen helyzetbe került, a megfelelő intézkedések meghozatalát a Bizottságtól ezúttal a 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 20. cikkének d) pontja alapján kellett volna kérnie.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 51 Meg kell állapítani, hogy a Bizottság elismeri, hogy meg kell térítenie a felperes által az 1997. január 21-i kérelem elutasítása miatt 1997-ben és 1998-ban elszenvedett kárt. Ugyanakkor a Bizottság vitatja a felperes azon állítását, hogy az elutasításból eredő kárhoz a felperes által állítólag azon időszak alatt felmerült kárt is hozzá kellene számítani, amikor az 1999-es rendszer még hatályban volt, vagyis az 1999. január 1-jétől 2001. június 30-ig tartó időszak alatt szenvedett el.

- 52 A felperes e követelése nem fogadható el.
- 53 Tény azonban, hogy a felperes 1997. január 21-i kérelmét úgy is lehetne értelmezni, hogy annak célja lényegében egy olyan intézkedés elérése, amely alapján az illetékes nemzeti hatóságok olyan referenciamennyiséget határozhatnak meg, amely alapján a felperesnek – mint B kategóriás piaci szereplőnek – harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országból származó banánra vonatkozó behozatali engedélyeket lehet megadni, figyelembe véve az alkalmazandó szabályozásban foglalttól eltérő referencia-időszak alatt forgalmazott hagyományos AKCS-banán mennyiségét.
- 54 Különösen az említett kérelemből következik az, hogy az 1993-as rendszer szerint az 1997-ben kiállított behozatali engedélyek alapjául szolgáló 1993 és 1995 közötti referencia-időszak helyettesítését a felperesnek adott, harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országokból származó banánra vonatkozó behozatali engedély indokolta, tekintettel arra, hogy a Szomáliában kitört polgárháború és a piacok közös szervezésének együttes hatása miatt a felperes ugyanezen időszak alatt rendkívül kis mennyiségű hagyományos AKCS-banánt tudott csak behozni.
- 55 A felperes azt kérte, hogy az 1988-tól 1990-ig tartó időszakot addig vegyék referencia-időszakként figyelembe, „amíg a rendes referencia-időszakot vissza nem lehet állítani”, ami az említett kérelem esetében a hatályos szabályozásban előírt éves eltolódás miatt (lásd a fenti 8. és 9. pontot) azt jelenti, hogy a referencia-időszakba csak az a – felperes keresetének alapjául szolgáló – hagyományos AKCS-banán tartozik, amelynek beszerzése nem ütközött nehézségekbe.
- 56 Az intézkedéseknek – amelyeket a Bizottságnak az említett kérelem teljesítéséhez el kellett fogadnia – azt is lehetővé kellett volna tenniük, hogy a felperes által javasolt időszakban az általa forgalmazott hagyományos AKCS-banán mennyiségét a

számára kiállítandó B kategóriás behozatali engedélyek számának meghatározása során 1998-ban is figyelembe lehessen venni. Az 1998-as évre – mint azt az Elsőfokú Bíróság a 2000. június 8-i ítélet 148. pontjában részletesen is kifejtette – az 1442/93 rendelet szerinti, 1994 és 1996 közötti referencia-időszakba azok az évek is beletartoznak, amelyekben a felperes az említett beszerezési nehézségekkel küszködött.

57 Ha az 1993-as rendszer egészen 1999-ig hatályban maradt volna, a felperes kérelmének teljesítéséhez szükséges intézkedések alapján – amelyeket a Bizottságnak kellett volna elfogadnia – a referencia-időszak helyettesítése az 1999-es évre is lehetséges lett volna, mivel a 404/93 és az 1442/93 rendeletben előírt referencia-időszak egy évvel (1995-től 1997-ig) történő csúsztatása még mindig magában foglalta volna a nehézségekkel teli 1995-ös és 1996-os évet.

58 1999. január 1-jétől azonban sor került az 1993-as rendszer reformjára. Meg kell tehát állapítani, hogy a reform alapján 1998. december 31-i hatállyal megszűnt azoknak az intézkedéseknek a hatása, amelyeket a felperes 1997. január 21-i kérelme teljesítéséhez a Bizottságnak el kellett volna fogadnia.

59 A Bizottság álláspontjával ellentétben azonban ez a megállapítás a 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 20. cikkének d) pontja miatt nem helytálló, mivel új jogalapot teremtett az átmeneti intézkedések meghozatalának.

60 A felperes helyzete valójában nem tartozik a fent hivatkozott 20. cikk d) pontja alá, mivel az ott említett rendkívüli helyzet – tehát a hagyományos AKCS-banán 1994 és 1996 közötti beszerezési nehézségei – nem függ össze az 1993-as rendszerről az 1999-esre történő átállással. Éppen ellenkezőleg, bár a beszerezési nehézségek a Szomáliában az 1990 végén kitört polgárháborúhoz kapcsolódnak, e nehézségek valójában a piacok közös szervezése végrehajtásának egyenes következménye, miután az 1993-as rendszer valójában – a korábbi olasz rendszerhez képest –

jelentősen csökkentette a felperes azon lehetőségét, hogy a somáliai behozatal miatt keletkező banánhiányt elsősorban más, hagyományos AKCS-banánnal helyettesítse (a 2000. június 8-i ítélet 140–143. pontjai). A nemzeti rendszereknek az 1993-as rendszerre történő átállása miatt az 1999-es rendszer keretein belül e nehézségekre is a 404/93 rendelet vonatkozott, mivel azt a 1637/98 rendelet nem módosította, és hatályon kívül sem helyezte.

- 61 Az intézkedésekkel, amelyeket a felperes 1997. január 21-i kérelmének helyt adva a Bizottságnak el kellett volna fogadnia, olyan okok állnak szemben, amelyek miatt ezek az intézkedések 1998. december 31-ét követően nem maradhatnak hatályban, és amelyek egyrészt lényegesek, másrészt olyan jellegűek, hogy az említett kérelem tekintetében alapvetően megkülönböztetik az 1999-es rendszert az 1993-astól.
- 62 A 2362/98 rendelet 5. preambulumbekzdése értelmében „a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán közös szervezése” a nemzetközi kereskedelem előmozdítása, a kereskedelem forgalmának növelése és az indokolatlan megkülönböztetések elkerülése céljából lett kialakítva. Az említett preambulumbekzdés értelmében a hagyományos piaci szereplőket és az újakat „egyedi szempontok alapján kell meghatározni, függetlenül azoktól a harmadik vagy AKCS-országoktól, amelyekből importálnak”; a hagyományos piaci szereplők vámtételeit „a tényleges behozatal alapján kell meghatározni, függetlenül az eredettől és a beszerzési forrástól”, valamint „fenn kell tartani annak lehetőségét, hogy bármilyen eredetű [terméket] behozhassanak”, és ugyanezen megközelítést kell „alkalmazni a behozatal időszakos irányítási módjára is, a behozatal eredete alapján tett megkülönböztetés nélkül”.
- 63 Következésképpen az 1999-es rendszer megszüntette a 404/93 rendelet 19. cikkében tett, a vámkontingens elosztására irányuló megkülönböztetést az A, B és C kategóriás piaci szereplők (és engedélyek) között. Az 1999-es rendszer csak a felpereshez hasonló, ún. hagyományos piaci szereplők (lásd a fenti 17. pontot) és az új piaci szereplők között tesz különbséget.

- 64 Máskülönben ha az 1993-as rendszer értelmében az A kategóriás piaci szereplők referenciamennyiségét a harmadik és nem hagyományos AKCS-országból származó banán referencia-időszak során történő forgalmazása, a B kategóriás piaci szereplők esetén pedig a közösségi vagy hagyományos AKCS-banán ugyanezen referencia-időszak során történő forgalmazása alapján számítanak ki (lásd a fenti 8. pontot), akkor az 1999-es rendszer alapján a 2362/98 rendelet 4. cikkében foglalt „egyedi referenciamennyiség” (lásd a fenti 18. pontot) a Közösségbe érkező valamennyi behozatal figyelembe vételével kerülne kiszámításra, amibe tehát az érintett piaci szereplők által a referencia-időszak során behozott hagyományos és nem hagyományos AKCS-banánok éppúgy beletartoznak, mint a harmadik országból származók (a 2362/98 rendelet I. melléklete).
- 65 Az is igaz, hogy az A, B és C kategóriás piaci szereplők és engedélyek kategóriáinak, valamint az egyedileg megállapított referenciamennyiség megszüntetése ellenére a hagyományos AKCS-banán referencia-időszak során végzett behozatala – az 1999-es rendszer keretein belül egyaránt – továbbra is kihatott a felperesnek a harmadik és nem hagyományos AKCS-országokból behozott banánimportjaira vonatkozóan kiadható engedélyek számára. Szintén igaz, hogy a referencia-időszak az 1999-es rendszer teljes időtartama alatt az 1994 és 1996 közötti időszak maradt (lásd a fenti 18. és 20. pontot), ami valójában ugyanaz a hároméves időszak, amely az 1993-as rendszer utolsó évében, vagyis az 1998-as évben is referencia-időszakként szolgált, és amely a somáliai polgárháború okozta ellátási és a piacok közös szervezéséből eredő nehézségek miatt a hagyományos AKCS-banánt illetően nem minősül a felperes rendes tevékenységének.
- 66 Ugyanakkor mégis feltételezve, hogy ez nem volt teljesen összeegyeztethetetlen az 1999-es rendszer működésének részletszabályaival, a felperes egyedi referenciamennyiségének megállapítása során – az említett mennyiségnek a hagyományos AKCS-banán behozatalból álló egyetlen összetevőjeként – az 1994 és 1996 közötti évek helyett az 1989-es és 1990-es év figyelembevételével az 1999-es rendszerben nem következhetett azokból az intézkedésekből, amelyeket a Bizottságnak az 1993-as rendszer alapján azért kellett volna meghoznia, hogy a felperes 1997. január 21-i kérelmének eleget tegyen.

- 67 Valójában azt kell megállapítani, hogy a referencia-időszak során egy piaci szereplő által végzett hagyományos AKCS-banán behozatala az 1993-as rendszerben e piaci szereplőt arra jogosította fel, hogy a vámkontingens meglehetősen korlátozott (30%-os) részének elosztásában vegyen részt. A felperes 1997. január 21-i kérelmében foglalt referencia-időszak helyettesítése csak ebben az összefüggésben volt lehetséges.
- 68 A harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országból származó banánokra vonatkozó, B kategóriás piaci szereplőknek megállapított 30%-os vámkontingens keretében kiadott behozatali engedélyek számának meghatározásakor az 1993-as rendszerrel ellentétben az 1999-es rendszerben már nem a hagyományos AKCS-banán referenciamennyisége volt irányadó, hanem a piaci szereplőknek kiadott engedélyek számának megállapításakor – a vámkontingens és a hagyományos AKCS-banán közös irányítása során a mindenféle eredetű behozatalhoz szükséges és általánosabban alkalmazott – az egyedi referenciamennyiséget vették alapul. A 2362/98 rendelet 5. preambulumbekzdése értelmében az 1999-es rendszerben a hagyományos piaci szereplők vámtételeit nemcsak „az eredettől és beszerzési forrástól független tényleges behozatal alapján kell meghatározni”, hanem „azoknak minden egyéb eredetű behozatal lehetőségét is meg kell teremteniük”.
- 69 Ebből következően az 1999-es rendszerben a referencia-időszak alatt behozott hagyományos AKCS-banán mennyisége – az 1993-as rendszer esetében történetekkel ellentétben – nem pusztán a piaci szereplőknek a meglehetősen korlátozott vámkontingens elosztásáért folytatott versenyére hatott ki, hanem a teljes vámkontingens, illetve a hagyományos AKCS-banánra vonatkozó behozatali engedélyek elosztására is (a 2362/98 rendelet 3., 4. és 6. cikke), mivel az 1993-as rendszerben a hagyományos AKCS-banán behozatala nem függött a referenciamennyiség meglététől (az 1442/93 rendelet 14–16. cikke).
- 70 A harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országokból, illetve különösen a hagyományos AKCS-országokból származó banánokhoz való hozzáférés feltételei-

nek alapvető módosításai a felperes 1997. január 21-i kérelme tárgyát tekintve nyilvánvaló áttérést jelentenek az 1993-as és az 1999-es rendszer között. Téves tehát a felperes azon állítása, hogy ha a B kategóriás engedélyek az 1999-es rendszerben már nem léteztek, akkor a harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országból származó banánokra vonatkozó engedélyek kiállításának rendszere továbbra is létezett, és lényegében megegyezett az 1993-as rendszer idején hatályossal.

- 71 Azok az intézkedések, amelyeket a felperes 1997. január 21-i kérelme teljesítéséhez a Bizottságnak el kellett volna fogadnia, 1998. december 31-nél tovább tehát már nem fejthették ki hatásukat. Az 1999-es rendszerben a referencia-időszaknak – a hagyományos AKCS-banán behozatala alapján meghatározott – egyedi referencia-mennyiséggel való helyettesítése teljesen eltérő és sokkal jelentősebb hatással járt, mint amellyel a felperes által kért intézkedések jártak volna. Ez a helyettesítés, amely az 1999-es rendszer alkalmazása során feltételezhetően elfogadható volt, csak egy olyan új bizottsági határozat tárgya lehetett, amely azt írta elő a felperesnek, hogy az említett rendszer konkrét részletszabályai alapján nyújtson be új kérelmet.
- 72 Ebből következik, hogy a Bizottságnak jelen esetben egyedül az 1997-es és 1998-as évre kiadott – a harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országokból származó banán behozatalára vonatkozó – több engedélyből eredő kárt kell megtérítenie, levonva azt összeget, amelyet e két évben a felperes kaphatott volna, ha a Bizottság helyt adott volna az 1997. január 21-i kérelmének, és engedélyezte volna, hogy a 404/93 rendelet 30. cikkének alkalmazásával az 1989-es és 1990-es évet tekintsék referencia-időszaknak.
- 73 Ez a megállapítás különösen igaz, ha figyelembe vesszük, hogy – az ítélkezési gyakorlat alapján – a jogalanyok egy, a Bizottság ellen és szerződésen kívüli felelősség megállapítására irányuló keresetben csak akkor hivatkozhatnak jövőbeli kárra, ha a kár hamarosan bekövetkezik és a meglévő tényleges és jogi helyzet

alapján kellő bizonyossággal előre lehet látni (a Bíróság 56/74 – 60/74. sz., Kampffmeyer és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1976. június 2-án hozott ítéletének [EBHT 1976., 711. o.] 6–8. pontja).

- 74 E körülmények alapján a felperes által jelen ügyben benyújtott kártérítés iránti kereset tárgya a kereset benyújtása idején hatályos szabályozás, vagyis az 1993-as rendszer alapján kizárólag arra a kárra vonatkozhat, amely a Bizottság 1997. július 17-i határozata miatt keletkezhetett. A felperes által megtéríttetni kívánt – 1999. január 1-je és 2001. június 30-a közötti időszakban keletkezett – kár jogalapja tehát semmiképpen sem e jogszabályok, hanem egy olyan lényegesen eltérő szabályozás, amelyet a kereset benyújtását követően fogadtak el, és amelyek jellegét a kereset benyújtásakor egyáltalán nem lehetett előre látni.

A kár megállapításakor figyelembe veendő általános szempontok

A felek érvei

- 75 A felperes szerint az Elsőfokú Bíróság – különösen 2000. június 8-i ítéletének 194., 195. és 211. pontjában, elfogadva a felperes által javasolt szempontot – már világosan kifejtette a kártérítés összegének megállapításakor irányadó kritériumot, vagyis a ki nem állított behozatali engedélyek forgalmi értékét, ami a Tanács 1998. február 9-i és 10-i Mezőgazdasági Különbizottságának „Banán Munkacsoport” elnevezésű bizottsági szakszolgálatának nyilatkozata alapján tonnánként mintegy 200 eurót tesz ki. Következésképpen a felperes szerint a kárt úgy kell kiszámítani, hogy az általa kapott engedélyek szerinti tonnaszámot 200 euróval kell beszorozni,

és viszonyítani ahhoz, amelyet akkor kapott volna, ha az 1997-ben végzett behozatalhoz alapul vett referencia-időszak az 1993-tól 1995-ig tartó időszak helyett a polgárháborút megelőző, az 1997-nél későbbi behozatal esetén pedig az 1994-től 1996-ig terjedő időszak lett volna.

- 76 A felperes kiemeli, hogy az Elsőfokú Bíróság nem kötelezheti az egyik felet kártérítésre, ha e kár nem valós, illetve ha a kártérítésre kötelezéskor annak ténye és összege nem egyértelmű (lásd az Elsőfokú Bíróság T-99/98. sz., Hameico Stuttgart és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2003. július 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2195. o.] 67. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), abban az értelemben, hogy a kár összegét a már meghatározott szempontok alapján legalább pontosan meg lehet állapítani. A Bizottság tehát – fenntartva, hogy 2000. június 8-i ítéletében az Elsőfokú Bíróság nem határozta meg e szempontokat – tévesen állította, hogy a kár összege nemcsak hogy nem határozható meg, hanem annak ténye is bizonytalan.
- 77 A felperes arra hivatkozik, hogy ha az Elsőfokú Bíróság 2000. június 8-i ítéletében – a felperes javaslatával ellentétben – nem vizsgálta kifejezetten meg az engedélyek forgalmi értékére vonatkozó szempont megalapozottságát, akkor a kár összegének meghatározásával összefüggésben sem e szempont megalapozatlanságáról, sem annak alkalmatlanságáról nem határozott. Ha ez volna a helyzet, nem mondta volna ki az ítélet 195. pontjában, hogy e szempont alapján „kellő bizonyossággal” előre lehet látni a kár mértékét, és az ítélet 211. pontjában sem szólította volna fel a feleket „hogy [jelen] ítélet alapján egyezzenek meg a megtérítendő állítólagos kár teljes összegéről”.
- 78 Egyébként az alapügyben előadott viszonválaszában a felperes is azt hozza fel, hogy a Bizottság bár vitathatta volna a felperes által javasolt szempontot, azonban mégsem tette. Következésképpen e szempontot immár a Bizottság sem vonhatja kétségbe.

- 79 Mindenestre a felperes állítása szerint a jelen esetben felmerült kár számszerűsítéséhez az engedélyek forgalmi értéke kellően megalapozott és megbízható adatnak tekinthető. Emlékeztet arra, hogy a banánra vonatkozó behozatali engedélyek átruházhatóságát a közösségi szabályozás 1993 eleje óta kifejezetten lehetővé teszi (az 1442/93 rendelet 20. cikke), és éppen a B kategóriás engedélyekkel kereskedtek, mivel az 1442/93 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése alapján azok átruházása jogosultjuknak a referencia-időszakra nézve semmilyen csökkentést nem jelentett, illetve azt is lehetővé tette, hogy az AKCS-banánok kereskedelmében megengedett szűk árrest kiegészíthessék. Ezzel kapcsolatban a felperes a Bíróság C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítéletének (EBHT 1994., I-4973. o.) 86. pontjára hivatkozik. Az engedélyek átruházási ára valójában pontosan számszerűsíthető, és a gyakorlatban minimális nyereséget hozott.
- 80 A behozatali engedélyek forgalmi értékére vonatkozó szempont megalapozottságának alátámasztására a felperes arra hivatkozik, hogy a Bíróság – a C-104/89. és C-37/90. sz., Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet (EBHT 1992., I-203. o.) 79. pontjában – már megerősítette, hogy a statisztikai és kereskedelmi adatokat a kár értékének megállapításakor figyelembe lehet venni.
- 81 A Bizottság álláspontja szerint a 2000. június 8-i ítélet nem határozta meg a felperest ért kár összegének meghatározásához szükséges szempontokat. A felperes által javasolt szempontot az Elsőfokú Bíróság valójában csak a kártérítési kereset elfogadhatóságának értékelésekor vette figyelembe, anélkül, hogy ténylegesen megállapította volna annak megalapozottságát. A Bizottság e szempont megalapozottságát egyébként semmilyen más szempontból nem vitatja.
- 82 A Bizottság – teljes mértékben elvonatkoztatva attól, hogy a szóban forgó termékek behozatalára ténylegesen sor került-e vagy sem – nem fogadja el azt, hogy a megfelelő kártérítést a behozatali engedélyek feltételezett forgalmi értéke alapján is ki lehetne számítani. E módszernek valójában semmi köze nem volna sem a

káreseményhez, sem annak a felperes helyzetére gyakorolt tényleges következményeihez (a Bíróság 5/66., 7/66. és 13/66 – 24/66. sz., Kampffmeyer és társai kontra Bizottság ügyben 1967. július 14-én hozott ítélete, EBHT 1967., 317. o.).

- 83 A Bizottság kiemeli, hogy a behozatali engedélyeknek egy piaci szereplő által egy másik piaci szereplőre történő átruházása gyakorlatban csak ritkán ellenőrizhető. Egyébként arra hivatkozik, hogy az engedélyek átruházása valójában már – az 1442/93 rendelet 13. cikke alapján – az 1993-as rendszerben is lehetséges volt, és hogy az átruházott mennyiségeket levonták az átruházó referenciamennyiségéből. A Bizottság szerint a felpereshez hasonló B kategóriás piaci szereplők mentesültek a korlátozás alól, azonban a harmadik és nem hagyományos AKCS-országból származó banánra vonatkozó behozatali engedélyeket az általuk a közösségi és hagyományos AKCS-banán – referencia-időszak alatt történő, tényleges – forgalmazásának függvényében tudták beszerezni.
- 84 A behozatali engedély tonnánkénti 200 eurós állítólagos forgalmi értékével kapcsolatban – amelyet a felperes a Tanács 1998. február 9-i és 10-i Mezőgazdasági Különbizottságának „Banán Munkacsoport” elnevezésű bizottsági szakszolgálatának nyilatkozata alapján jelölt meg – a Bizottság arra hivatkozik, hogy az a kár megállapításakor nem tekinthető érdemi adatnak. Ezt egyébként semmiképpen sem lehetne a teljes vizsgált időszakra elfogadni, mivel csak a B kategóriás engedélyekre vonatkozó, egy adott pillanatban irányadó értéket jelöl, illetve az engedélyek ára a banán árának is függvénye. Máskülönben ez az irányár nem minősülne hivatalos statisztikai vagy kereskedelmi adatnak, mivel a behozatali engedélyeknek tényleges piaca nem létezik.
- 85 Ezzel ellentétben a szóban forgó kár mértékének megállapításához a Bizottság azt javasolja, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatot vegyék alapul, amelynek értelmében a kártérítés célja a lehető legteljesebb mértékben megteremteni azt a helyzetet, amelyben a károsult akkor lenne, ha a kár nem következett volna be (a Bíróság C-308/87. sz., Grifoni kontra Euratom ügyben 1994. február 3-án hozott ítéletének [EBHT 1994., I-341. o.] 40. pontja). A károsult tényleges helyzetét a lehető

legteljesebb mértékig figyelembe kell tehát venni, különösen mivel a kártérítés olyan gazdasági tevékenységhez kapcsolódik, amely jellegénél fogva nemcsak haszonnal, hanem veszteséggel is járhat (a Bíróság C-104/89. és C-37/90. sz., Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1992. május 19-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-3061. o.] 32–34. pontja, és az Elsőfokú Bíróság T-267/94. sz., Oleifici Italiani kontra Bizottság ügyben 1997. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1239. o.] 73. és azt követő pontjai).

- 86 A fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1992. május 19-én hozott ítélet 26. pontjára, illetve a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítéletre való hivatkozással a Bizottság jelen esetben azt az elmaradt hasznot javasolja figyelembe venni, amelyet – a felperes által az érintett időszakban ténylegesen elért és azon jövedelem különbözete alapján számítanak ki, amelyet a felperes – átmeneti intézkedésekre vonatkozó 1997. január 21-i kérelmének kedvező bizottsági elbírálása esetén – az általa a vonatkozó időszakban, vagyis 1997-ben és 1998-ban folytatott banánkereskedelemből elérhetett volna, az előbbihez hozzászámítva azt a hasznot is, amit az említett időszak alatt folytatott banánkereskedelem helyett végzett tevékenységből szerzett vagy szerezhethetett volna. A felperes által az adott időszakban – kérelmének kedvező elbírálása esetén – elérhető kiegészítő jövedelem összegének megállapításakor a Bizottság szerint az ezen időszakban ténylegesen behozott banánokból elért árrést volna érdemes alapul venni. A Bizottság szerint ha az Elsőfokú Bíróság elfogadja ezt a szempontot, a felperesnek kellene az árrés pontos megállapításához szükséges bizonyítékokat előadni.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

– Annak eldöntéséről, hogy a 2000. június 8-i ítélet kimondta-e a behozatali engedélyek forgalmi értékére vonatkozó szempont alkalmazását

- 87 Elsőként azt kell megvizsgálni, hogy a felperes által hivatkozott szempontot a 2000. június 8-i ítélet megfelelőnek találta-e a jelen kár összegének megállapítására.

- 88 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy – mint arra a Bizottság is hivatkozik – az Elsőfokú Bíróságnak a behozatali engedélyek forgalmi értékével, mint a kár összegének megállapítására vonatkozó szemponttal kapcsolatos megállapításait a kártérítési kereset elfogadhatóságára vonatkozó elemzés tartalmazza (a 2000. június 8-i ítélet 194. és 195. pontja).
- 89 A 194. és 195. pontot elolvasva nyilvánvalóvá válik, hogy az Elsőfokú Bíróság azon megállapítása, mely szerint a felperes által megadott adatok alapján a felperes által hivatkozott kár mértékét kellő bizonyossággal lehetett előre látni, csak azt jelenti, hogy a felperes olyan adatokat bocsátott az Elsőfokú Bíróság rendelkezésére, amelyek alapján az azt állapította meg, hogy a feltételezett kár mértéke meghatározható, és következésképpen a kártérítési kereset elfogadható.
- 90 A kártérítési kereset megalapozottságával kapcsolatos elemzésében a megtérítendő kár mértékéről az Elsőfokú Bíróság semmilyen formában nem nyilatkozott; a 2000. június 8-i ítélet 211. pontjában egyedül annak megállapítására szorítkozott, hogy „fel [kellene] szólítani a feleket, hogy [jelen] ítélet alapján egyezzenek meg a feltételezett teljes kár alapján megtérítendő összegről”. Ez azt jelenti, hogy a feleknek tárgyalásaik során figyelembe kell venniük azt aényt, hogy a Bizottság – mint azt az ítélet is megállapította – felelős volt jogellenes eljárásának a pert megelőző következményeiért, ezért az általa előidézett kárt teljes egészében saját magának kell megtérítenie, amennyiben okozati összefüggés áll fenn a magatartás és a kár között. A felperes állításával ellentétben a 2000. június 8-i ítélet fent hivatkozott pontjából ugyanakkor sem az Elsőfokú Bíróság által a kereset elfogadhatóságáról készített jelentésben foglaltakra való utalás, sem az engedélyek forgalmi értékére mint a kár összegének megállapítására vonatkozó szempontra való utalás nem következik.
- 91 A felperes tévesen hivatkozik a fent hivatkozott Hemico Stuttgart és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben hozott ítéletre. Az Elsőfokú Bíróság ezen ítélet 67. pontjában emlékeztetett arra, hogy a Közösség felelősségét csak akkor lehet megállapítani, ha a felperes ténylegesen „valós és konkrét” kárt szenvedett. Vagyis a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megállapításához szükséges feltételnek úgy kell teljesülnie, hogy a jelenlegihez hasonló esetben a közösségi bírónak ne kelljen a feltételezett kár mértékét előzetesen mindenképpen részletesen meg-

vizsgálnia, ha az adott ügy konkrét körülményeiből következően a kár tényéhez nem fér kétség. Tehát az Elsőfokú Bíróság 2000. június 8-i ítéletének 207. és 208. pontjában lényegében pontosan azt állapította meg, hogy a 404/93 rendelet 30. cikkének Bizottság által történt megsértése következményeként a felperest tényleges kár érte, amely az Elsőfokú Bíróság szerint abból eredt, hogy a felperesnek csak korlátozott behozatali engedélyt adtak ahhoz képest, mint amelyet az említett cikk helyes alkalmazása esetén kaphatott volna. Az, hogy a kereset benyújtásakor a kár még nem volt egészen pontosan számszerűsíthető, még egyáltalán nem akadályozta annak, hogy azt konkrétan lehessen tekinteni.

- 92 A felek sikertelen tárgyalását követően az Elsőfokú Bíróság feladata tehát meghatározni a felperes által elszenvedett kár összegének megállapítására vonatkozó szempontokat, és megállapítani a kártérítés összegét.

– Annak eldöntéséről, hogy a Bizottságnak jogában áll-e az engedélyek forgalmi értékére vonatkozó szempontot vitatni

- 93 A felperes azon állítását is el kell utasítani, amelynek értelmében – mivel a Bizottság a 2000. június 8-i ítélethez vezető jelen eljárási szakaszban előadott viszonyításában nem vitatta a felperes válaszában hivatkozott, a behozatali engedélyek forgalmi értékére vonatkozó szempont megalapozottságát – ezen új eljárási szakaszban ezt már nem teheti meg.

- 94 Ezzel kapcsolatban elegendő arra emlékeztetni, hogy a felperes keresetében nem jelezte a feltételezett kár megállapításakor alkalmazandó szempontokat. Ezzel kapcsolatban csak annyit jelzett, hogy – mivel folyamatosan változott – a kárösszeget akkoriban még nem lehetett számszerűsíteni, ezért az Elsőfokú Bírósághoz

fordult, hogy a kár tényét megállapítva lehetőleg az mondja ki a kár összegének a felek peren kívüli egyezségével történő megállapítása lehetőségét, illetve ilyen egyezség hiányában későbbi eljárásban az Elsőfokú Bíróság határozza azt meg. A felperes csak a Tanács által előadott, a kártérítési kereset – különösen az említett kár jellegének és mértékének pontos meghatározása miatti – elfogadhatatlanságára vonatkozó kifogásra adott válaszában utalt a ki nem állított behozatali engedélyek forgalmi értékére.

95 Ezen egyedi körülmények alapján a Bizottság a kizárás lehetősége ellenére sem volt köteles viszonyválaszában előadni a felperes által javasolt számítási szempont megalapozottságával kapcsolatos észrevételeit, azonban a 2000. június 8-i közbenső ítéletet követően, kifejezetten a kárösszeg megállapítására irányuló eljárási szakaszban ezt érvényesen megtehetette volna.

96 Az Elsőfokú Bíróság mindenestre – amely a Bizottság felelőssége alá tartozó kár megtérítésére vonatkozó kötelezettség terjedelmét vizsgálja – a fizetendő összeg meghatározása során azon egyetlen okból nem fogadhatja el a felperes által javasolt szempontot, hogy e szempont megalapozottságáról a Bizottság az írásbeli eljárás egy meghatározott részén nem alakította ki álláspontját.

– A megtérítendő kár számszerűsítésekor figyelembe veendő szempontok

97 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a kár szerződésen kívüli felelősség alapján történő megtérítésének célja a károsult vagyonának lehető legteljesebb mértékű helyreállítása (a fent hivatkozott Grifoni kontra Euratom ügyben hozott ítélet 40. pontja, és a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet 51. és 63. pontja).

- 98 Az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a felperes feladata egyrészt az általa elszenvedett kár tényének, másrészt az azt kiváltó okok és a kár mértékének bizonyítása (a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet 82. pontja).
- 99 A kár tényét tehát – amely az Elsőfokú Bíróság szerint abból eredt, hogy a felperesnek csak korlátozott behozatali engedélyt adtak ahhoz képest, mint amelyet 1997. január 21-i kérelmének elfogadása esetén kaphatott volna (az említett ítélet 208. pontja) – a 2000. június 8-i ítélet jelen esetben már megállapította. A felperesnek tehát csak a kárt előidéző okokat és a kár mértékét kell bizonyítania.
- 100 Ezzel kapcsolatban a felperes a ki nem állított behozatali engedélyek pénzügyi ellenértéke alapján kiszámított juttatásként követel kártérítést, amely módszer szerinte csak a „minimális konkrét kár” megtérítésére elegendő, amelynek alapja az engedélyek átruházási ára alapján kiszámított „konkrét bevétel”-ből származó veszteség. A felperes kifejti, hogy ez a módszer valójában alábecsüli az összességében elszenvedett veszteséget, amelybe olyanok is beletartoznának, mint „a vevők és beszerzési források elvesztése, a tevékenység teljes megszűnésével bezárólag”. Ezekre a tényekre a felperes először a Bizottság kártérítési javaslatára adott észrevételei kapcsán hivatkozik, azonban azokat nem részletezi, és bizonyítékokkal sem támasztja alá.
- 101 Jelen esetben a kár megtérítésének főszabály szerint azt kellene lehetővé tennie, hogy a felperes pénzügyileg kerüljön olyan helyzetbe, mint amiben akkor lenne, ha a Bizottság nem járt volna el jogellenesen, és nem okozott volna neki kárt. Ez elsősorban azon kiegészítő behozatali engedélyek számának meghatározását jelenti, amelyeket – helyt adva a felperes 1997. január 21-i kérelmének – a Bizottságnak kellett volna kiállítania, illetve másodsorban a felperes azon pénzügyi helyzetének helyreállítását, amelyben az engedélyek megszerzése és felhasználása esetén lenne.

- 102 A kiegészítő behozatali engedélyek számát illetően – a fenti 72. pontban kifejtetteknek megfelelően – a kártérítés kiszámításakor releváns időszakként csak az 1997-es és 1998-as évet kell figyelembe venni.
- 103 A felperesnek – referencia-időszakként az 1989-es és 1990-es éveket figyelembe vevő kártérítési javaslatában előadott számításai alapján – a ténylegesen megszerzett mennyiségen felül 1997-ben 13 855,66 tonna, 1998-ban pedig 11 625,30 tonna mennyiségre kellett volna B kategóriás engedélyt kapnia.
- 104 Kártérítési javaslatában a Bizottság – nem vitatva a felperes által a kiegészítő engedélyek számának meghatározásakor használt módszert és a felhasznált adatokat – kifejtette, hogy ha a felperes 1997. január 21-i kérelmére kedvező választ adott volna, akkor az 1989-es és 1990-es évet alapul vevő referencia-időszak alapján a felperes 1997-ben 13 855,66 tonnára, 1998-ban pedig 11 265,30 tonnára vonatkozó B kategóriás kiegészítő engedélyre lett volna jogosult.
- 105 Mivel a két fél által előadott javaslat – az arra vonatkozó adattal kapcsolatban, hogy a felperesnek 1998-ban mennyi kiegészítő engedélyt kellett volna kapnia – nem véletlenül nem esik egybe (a felperes szerint 11 625,30 tonna, a Bizottság szerint szintén 11 265,30 tonna), ez egyértelműen a felperes által elkövetett számítási hibát vagy elírást jelez. Számításai során a felperes kifejti, hogy neki az említett évre 15 610,39 tonnára kellett volna engedélyt kapnia, azonban mindössze 4 345,092 tonnára kapott. A két mennyiség között a különbség 11 265,298 tonna, amely kerekítve megegyezik a Bizottság által meghatározott adattal.
- 106 Azt is meg kell állapítani, hogy ha a Bizottság kedvezően bírálta volna el a felperes 1997. január 21-i kérelmét, a felperes 1997-ben 13 855,66 tonnára, 1998-ban pedig 11 265,30 tonnára kapott volna kiegészítő B kategóriás engedélyt.

107 A felperes azon pénzügyi helyzetének helyreállítását illetően, amelyben akkor lenne, ha a kiegészítő engedélyekre számíthatott volna, azt kell megállapítani, hogy az 1993-as rendszer alapján a B kategóriás behozatali engedélyek jogosultjainak ezen engedélyek gazdasági hasznosítására kétszer annyi lehetősége volt. Azokat valójában nemcsak harmadik vagy nem hagyományos AKCS-országokból való, Közösségbe történő banánimportra használhatták, hanem az 1442/93 rendelet 13. cikke alapján (lásd a fenti 10. pontot) kifejezetten arra is lehetőségük volt, hogy A, B vagy C kategóriás piaci szereplőkre ruházzák át.

108 A Bíróság a fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügy 84–86. pontjában egyébként megállapította, hogy így lehetőség van a B kategóriás engedélyeknek az 1993-as rendszerben való másfajta gazdasági hasznosítására is, amikor kimondta, hogy „az engedélyek átruházhatósága elvének [...] gyakorlati következménye [az volt], hogy az engedély birtokosa ahelyett, hogy maga hozna be és értékesítene harmadik országból származó banánt, átadhatja a behozatali jogát egy másik, behozatallal foglalkozó piaci szereplőnek”, és hogy „a behozatali engedélyek átruházása olyan lehetőség, amellyel [...] az [1442/93] rendelet alapján a piaci szereplők saját kereskedelmi érdekeiknek megfelelően élhetnek”. A Bíróság azt is kifejtette, hogy „[a]z engedélyek átruházhatósága elvének elkerülhetetlen következménye, hogy a közösségi és AKCS-banánnal kereskedő piaci szereplők néhány esetben pénzügyi előnybe kerülnek, amelyet a közösségi és hagyományos AKCS-termékek értékesítésének biztosítására hozott összes tanácsi intézkedés általánosabb összefüggésben kell értékelni.” A Bíróság hozzáteszi, hogy ebben az összefüggésben „ezt olyan eszköznek kell tekinteni, amelynek célja, hogy hozzájáruljon a közösségi és AKCS-banánnal kereskedő piaci szereplők versenyképességéhez, és elősegítse a tagállamok piacainak integrálódását”.

109 Máskülönben tény, hogy a piacon a B kategóriás behozatali engedélyek ténylegesen átruházásra kerültek.

- 110 Ezzel kapcsolatban a felperes – helyesen – a Bizottság képviselője által a Tanács 1998. február 9-i és 10-i Mezőgazdasági Különbizottságának „Banán Munkacsoport”-jában tett kijelentésre hivatkozik, amely szerint a B kategóriás behozatali engedélyek a piacon akkoriban tonnánként körülbelül 200 eurót értek.
- 111 Nem releváns a Bizottság azon állítása, amely szerint az engedélyeknek egyik piaci szereplőtől egy másikra történő átruházását a gyakorlatban csak ritkán lehet ellenőrizni, ráadásul a 2362/98 rendelet 4. preambulumbekzdésében maga a Bizottság is megemlíti, hogy „a 404/93 rendeletben [...] meghatározott eredeti rendszer végrehajtási időszakában a behozatali iratok jelentős számú informális adásvételére és visszerhes átruházására került sor”.
- 112 Egyébként a Bizottság által a fenti 83. pontban felhozott érvek nem jelentik akadályát annak, hogy a felperes által elszenvedett kár összegének megállapítása az engedélyek forgalmi értéke alapján történjen. A Bizottság valójában maga is elismeri, hogy a felpereshez hasonló B kategóriás piaci szereplők esetén az 1999-es rendszer hatálybalépéséig – az engedélyek átruházása során – nem korlátozták a referenciamennyiséget, ami az 1442/93 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése értelmében csak az „A kategóriába tartozó piaci szereplőtől az A vagy C kategóriába tartozó másik piaci szereplők számára történő jogátruházás esetében” volt alkalmazandó. Jelen esetben semmilyen relevanciával nem bír az a Bizottság által felhozott tény, hogy a B kategóriás piaci szereplők harmadik és nem hagyományos AKCS-országokból való banánimportja a közösségi és hagyományos AKCS banánok – általuk a referencia-időszakban végzett – tényleges forgalmazásától függött.
- 113 Azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság a kár megállapítására vonatkozó Bíróság által követett módszer esetén a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben hozott ítéletekre hivatkozik, azt kell megemlíteni, hogy ezen ügyek felperesei az általuk elérhető azon haszon mértékéig igényeltek kártérítést, amelyet

az értékesítés szüneteltetésére vonatkozó kötelezettségük lejártakor a részükre korábban megállapított azon referenciamennyiség alapján újratezdett tejszállításból érthettek volna el, amelyre – az alkalmazandó szabályozás Bíróság által megállapított érvénytelensége miatt – többé nem voltak jogosultak. Az alperes intézmények ellenben azt javasolták, hogy a Közösség által a felpereseknek fizetendő kártérítést az értékesítés megszüntetésének részükre folyósított jövedelemtámogatása alapján számítsák ki. A tejágazatban ezt a jövedelemtámogatást a tej és a tejtermékek piaci értékesítésének megszüntetését, valamint a tejelő állomány átállítását támogató jövedelemtámogatási rendszer bevezetéséről szóló 1977. március 17-i 1078/77/EK tanácsi rendelet (HL L 131., 1. o.) vezette be, és azok a termelők vehették igénybe, akik kötelezettséget vállaltak arra, hogy öt éven keresztül nem fogják termékeiket forgalmazni; a támogatás annak megfelelő mértékű volt, hogy azt az „érintett termék forgalmazásából származó jövedelem kiesésének ellensúlyozásaként lehetett tekinteni” (az említett rendelet harmadik preambulumbekzdése).

114 A Bíróság – a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1992. május 19-én hozott ítéletének 26. pontjában – megállapította, hogy „a Közösség által megtérítendő károk terjedelmére vonatkozóan – az eltérő megállapításra okot adó különleges körülményeket kivéve – azt a bevételkiesést kell figyelembe venni, amely – feltéve, hogy a [vonatkozó] időszak alatt hozzájutottak a nekik járó referenciamennyiségekhez – a rendes körülmények között teljesített tejszállításokból származó és ezen időszak alatt a referenciamennyiségen felüli tejszállítványaikból származó tényleges jövedelmek közötti jövedelemkülönbségetből kerül kiszámításra, hozzászámítva ehhez azt a jövedelmet is, amelyet esetleges helyettesítő tevékenységgel ugyanezen időszak alatt már megszereztek vagy megszerezhettek volna”.

115 A Bíróság tehát pontosította és behatárolta a felperesek által javasolt számítási módszert, amelynek alapja az a feltételezett helyzet, amelyben a felperesek a nekik meghatározott referenciamennyiségnek megfelelő tej értékesítése esetén lettek volna. A Bíróság tehát fenntartotta annak lehetőségét, hogy bizonyos egyedi körülmények a kárösszeg megállapításakor eltérő szempontok figyelembevételét is indokolttá tehetik, amibe a felperesek elmaradt hasznának az értékesítés meg-

szüntetéséért kapott jövedelemtámogatás alapján történő számszerűsítése azért nem tartozik bele, mert „ez a támogatás a piaci értékesítés megszüntetésére irányuló kötelezettség ellentételezését képezi, és nincs semmiféle kapcsolata azzal a kárral, amelyet a felperesek [...] elszenvedtek” (a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1992. május 19-én hozott ítélet 34. pontja).

- 116 Tehát ha az értékesítés megszüntetéséért kapott jövedelemtámogatás egyáltalán nem függ össze a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügy felperesei által elérhető azon jövedelemmel, amelyet – ha jogellenesen nem vonják el tőlük referenciamennyiségeiket – megszerezhettek volna, a fenti 107–111. pontokban tett megállapításokból következően a felperesnek ki nem állított behozatali engedélyek forgalmi értéke esetén ez másként van. Ez az érték – mint a tejágazatban az értékesítés megszüntetéséért nyújtott jövedelemtámogatás esetén – nem egy általányban, igazgatási úton meghatározott és a piaci szereplőknek „a piaci értékesítés megszüntetésére irányuló kötelezettségéből eredő kiesett jövedelem ellentételezéséért nyújtott összeget” jelöl, hanem olyan valós kereskedelmi adatot, amelyet az érdekelt piaci szereplők a kereslet és kínálat szabályai alapján határoztak meg, és amely, ha legalább hozzávetőlegesen is, de tükrözi az eladott engedélyek piaci értékét, mivel azok különleges körülmények között végzett gazdasági tevékenységre adtak lehetőséget.
- 117 Lehetséges persze, hogy a felperes – az engedélyek tényleges felhasználásával kapcsolatos döntésének eredményeként – eltérő pénzügyi helyzetbe kerülhet. Az engedélyek átruházása meghatározott nettó bevételt eredményezhet, miután a banánok behozatala és forgalmazása a felperest – valamennyi kereskedelmi tevékenység alapvető velejárójaként – akár váratlan, akár olyan helyzetbe is hozhatja, hogy annyi profitra tehet szert, amely adott esetben meghaladhatja az engedélyek átruházásából eredő bevételt, de amely során – tekintettel a piaci helyzetre és a vállalkozás gazdasági hatékonyságára – vesztesége is keletkezhet.
- 118 Nem teljesen helytálló a felperes által elszenvedett kár összegének azon módszerrel történő megállapítása, amely azt feltételezi, hogy a felperes az engedélyeket

behozatal és forgalmazás céljából használta, és amely a Bíróság által a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyekben követett módszert alkalmazza. Ez a művelet – túl azon, hogy bonyolult és a felperes vagyont csak későn tudja visszaállítani – nagyrészt feltételezett gazdasági tevékenységek értékelésével kapcsolatos kísérletként (lásd ezzel kapcsolatban a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet 79. és 84. pontját) szükségszerűen csak hozzávetőleges eredményre juthat. Egyébként a felperes által kérelmének kedvező elbírálása esetén megszerezhető kiegészítő jövedelemnek – a Bizottság javaslatához hasonlóan – a ki nem állított engedélyekben foglalt banánmennyiség és a felperes által az 1997 és 1998 közötti időszakban ténylegesen behozott banán mennyisége közötti árrés alapján történő megítélése jelen esetben nem megfelelő, mivel ez az árrés minden látszat ellenére amiatt jött létre, hogy a felperesnek az említett időszakban a harmadik és nem hagyományos AKCS országokból származó banánok kereskedelmére irányuló tevékenysége jóval szűkebb körű volt annál, mint amit a kiegészítő engedélyek – behozatali és kereskedelmi célra történő – felhasználásával elérhetett volna, ha az 1997. január 21-i kérelme jóváhagyásra kerül.

- 119 Meg kell állapítani, hogy bár a kárösszeg meghatározásának az engedélyek átruházásán alapuló módszere gazdaságilag nem megalapozott, egyszerűsége, gyorsasága és megbízhatósága folytán azonban egyértelmű előnyökkel jár. Emiatt tehát elfogadható, feltéve, hogy a ki nem állított engedélyek forgalmi értékére vonatkozóan rendelkezésre álló információkat ellenőrzik.

– A ki nem állított engedélyek forgalmi értékére vonatkozóan rendelkezésre álló információkról és a kár összegének megállapításáról

- 120 A felperes az Elsőfokú Bíróságtól a kárösszeg megállapítását kéri, figyelembe véve a Bizottság képviselője által a Tanács 1998. február 9-i és 10-i Mezőgazdasági

Különbizottságának „Banán Munkacsoport”-jában tett kijelentést, amely szerint a B kategóriás behozatali engedélyek értéke tonnánként 200 euró.

- 121 Egészen pontosan ebből – a felperes által válaszához csatolt mellékletben tett – kijelentésből következik, hogy ez az érték a B kategóriás behozatali engedélyek ugyanezen nyilatkozat idején, vagyis 1998. február elején fennálló hozzávetőleges piaci árát jelöli.
- 122 A Bizottság által is kiemelt tény, vagyis hogy ez az érték nem hivatalos statisztikai vagy kereskedelmi kimutatásból származik, még nem jelenti azt, hogy ne volna jelen esetben releváns. Meg kell állapítani, hogy az EK 288. cikk második albekezdése alapján a szerződésen kívüli felelősség esetén a Közösség a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően téríti meg az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat, illetve a kár bizonyítékaival kapcsolatban a bírák szabadon értékelhetik az előadott bizonyítási elemeket (a Bíróság 261/78. sz., Interquell Stärke-Chemie kontra Tanács és Bizottság ügyben 1982. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 1982., 3271. o.] 11. pontja). Tehát a tonnánkénti 200 eurós értéket a Bizottság szakszolgálat maga nevezte meg, és ezt konkrétan később beadványaiban sem vitatja. Jelen esetben a kárösszeg megállapítása céljából tehát figyelembe lehet venni.
- 123 Ugyanakkor – mivel ez az adat nem azonos a B kategóriás engedélyeknek a teljes kártérítési időszakra, vagyis az 1997-es és 1998-as évre vetített átlagértékével, és tekintettel a Bizottságnak a felperes által sem vitatott azon állítására, hogy a behozatali engedélyek forgalmi értéke a banánár ingadozásának függvénye – az Elsőfokú Bíróság az pervezető intézkedések során elrendelte, hogy a felperes támassza alá a B kategóriás engedélyek említett időszakra vonatkozó forgalmi értékének változására vonatkozó információkat.

124 Ennek eleget téve a felperes 19 darab, a B kategóriás engedélyek átruházásával kapcsolatos számlát mutatott be, amely 1997. december 31-e és 1998. október 20-a között a Közösség területén különböző vállalkozások közötti ügylethez kapcsolódik. A számlákból – a Bizottság által sem vitatottan – az következik, hogy ezen ügyletek során átadott engedélyek eladási ára egyetlen kivétellel mindig meghaladta a tonnánkénti 200 eurót, és több esetben is elérte a tonnánkénti 289 eurót.

125 A Bizottság a tárgyalást követően megállapította, hogy az egyes átruházások során alkalmazott ár – mint azt a felperes által benyújtott számlák is bizonyítják – nem objektív adat, mivel az a körülményektől, illetve különösen az átruházóknak az engedélyek megszerzésére vonatkozó esetleges igényeitől függően változhat. Ez a kifogás csak részben igaz. Kétségtelen, hogy egy adott tranzakció során meghatározott ár önmagában nem mutatja az eladott áru piaci értékét. Ugyanakkor ez az érték az egyéni tranzakciók során alkalmazott átlagárból következik, és mindenképpen a piac kiterjedtebb értékelésén alapul annál, mint amit a Bizottság szakszolgálata a Tanács 1998. február 9-i és 10-i Mezőgazdasági Különbizottságának „Banán Munkacsoport”-jában azt előadta – amely szerint a B kategóriás engedélyek ezen időszakban való hozzávetőleges értéke tonnánként 200 euró volt. A felperes által előadott számlákra vonatkozó egyes tranzakciókban megjelenő ár tehát valóban komoly és pontos jelzőszám, amely összhangban áll azzal a ténnyel, hogy 1998-ban a B kategóriás engedélyek forgalmi értéke a Bizottsági szakszolgálat által 1998 februárjában megállapítotthoz képest nem csökkent. A Bizottság maga semmilyen ezzel ellentétes adatot nem hozott fel. Egyébként az ún. „dollár” banánoknak az Európai Unión belüli nagykereskedelmi eladási árának emelkedése is – amelyet a bizottsági szakszolgálat adott elő, és amelyet a Bizottság kártérítési javaslatához is mellékeltek – azt mutatja, hogy ez az ár, amely a Bizottság szerint kihat a B kategóriás engedélyek forgalmi értékére, a fenti 120. pontban említett nyilatkozat időszakában gyakorlatilag kilónként egy euró volt, illetve e szint körül 1998-ban is úgy mozgott, hogy az említett nyilatkozat idején semmiképpen sem lehetett kevesebb, mint az 1998-as évre vetített átlagértéke.

- 126 E körülmények alapján az Elsőfokú Bíróság álláspontja szerint bár a felperes által előadott iratokban foglalt adatok alapján – figyelembe véve az engedélyek átruházási árának ezen iratokkal alátámasztott állandó változását – nem lehetséges a kárösszeg egészen pontos megállapítása, ezek az adatok azonban kellően meggyőzőek, és tényleges alapot jelentenek ahhoz, hogy a felperes által előadott tonnánkénti 200 euró a B kategóriás engedélyek 1998-as évre vonatkozó átlagérténeke ésszerű és elfogadható becslését jelentse.
- 127 Az 1997-es évvel kapcsolatban a felperes egy 1997. december 31-i keltezésű számlát hozott fel, amely a B kategóriás engedélyek átruházási árákat tonnánként 274 eurót jelölt meg, megemlítve azt is, hogy az 1997 augusztusában történt tényleges banán-behozatali tranzakció során a felhasznált B kategóriás behozatali engedélyek értéke tonnánként körülbelül 172 euró volt.
- 128 A fentiek alapján a felperes által elszenvedett kár összegét méltányosan 5 024 192 euró főösszegben lehet meghatározni, amely úgy tevődik össze, hogy 1997-ben e kár összege 2 771 132 euró volt ($13\,855,66 \times 200$), 1998-ban pedig 2 253 060 euró ($11\,265,30 \times 200$).

A pénzromlásról és a késedelmi kamatokról

A felek érvei

- 129 A felperes álláspontja szerint figyelembe kell venni a pénzromlást, és ennek alapján ki kellene igazítani a figyelembe vett időszakokra vonatkozó, a felperes olaszországi székhelye alapján az Istituto centrale di statistica (Központi Statisztikai Hivatal) által a gazdasági statisztikákra irányadó és olasz nemzeti szinten meghatározott együtthatókkal növelt összegeket.

- 130 Az így évről évre kiszámított összeget mindezen felül a káresemény napjától számított késedelmi kamatokkal is meg kell növelni. A késedelmi kamat éves részleteit január 1-jétől kell számolni, amennyiben a piaci szereplők az év kezdete előtt ismerik a nekik járó engedélyek számát, és annak felhasználásával is számolhattak.
- 131 A felperes arra hivatkozik, hogy a pénzromlás és a késedelmi kamatok együttes alkalmazása azért indokolt, mert ez a két kártérítési tényező eltérő szerepet tölt be. A pénzromlás beszámításának célja a károsultat olyan helyzetbe hozni, amelyben akkor lenne, ha a káresemény nem következett volna be, míg a késedelmi kamat beszámításának célja a károsultnak járó összeg folyósításában bekövetkezett késedelem ellentételezése.
- 132 A késedelmi kamatnál alkalmazandó kamattal kapcsolatban a felperes azt állítja, hogy az 1999. január 1-jét megelőző időszakban az Európai Központi Banknak (EKB) a főbb refinanszírozási műveletekre vonatkozó irányadó kamatlába hiányában mind 1997-re és 1998-ra is az Olaszországban ekkor hatályos törvényes kamatot, vagyis 5%-ot kell alkalmazni. 1999. január 1-jétől viszont – a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 200., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 226. o.) 3. cikke (1) bekezdése d) pontjának megfelelően – az EKB refinanszírozási kamatlábának hét százalékponttal növelt összegét kell alkalmazni, amely jelen esetben azért lehetséges, mert pontosan egy gazdasági szereplőnek kell a likviditás hiányából eredő kárt megtéríteni (az Elsőfokú Bíróság T-171/99. sz., Corus UK kontra Bizottság ügyben 2001. október 10-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-2967. o.] 64. pontja).
- 133 Abban az esetben, ha az eredeti összeget és a felperes által javasolt késedelmi kamatlábat az Elsőfokú Bíróság nem fogadná együttesen el, a felperes másodlagosan két lehetséges megoldást javasol: vagy a kiigazított összegekre az Olaszországban

hatályos törvényes kamatláb 1997-től a fizetés napjáig minden évre történő alkalmazását, vagy a közbenső ítélet napjától, vagyis 2000. június 8-ától a kiigazított teljes összegre történő kamatszámítást, amelyre azonban az EKB kamatlábjának hét százalékponttal növelt értéke is vonatkozik.

- 134 A Bizottság egyetért azzal, hogy a pénzromlást figyelembe kell venni, és a fizetendő összegeket azért az Olaszországban rendelkezésre álló hivatalos mutatók alapján kell kiigazítani, mert a felperes a tevékenységét az olasz piacon gyakorolta. A kiigazítást a káresemény bekövetkeztétől a Közösség szerződésen kívüli felelősségét kimondó közbenső ítélet kihirdetéséig kell kiszámítani.
- 135 A kiigazított összegre meghatározott késedelmi kamatokat ugyanezen időponttól, és nem a káresemény bekövetkeztétől kezdve kellene a fizetésig kiszámítani (a fent hivatkozott Grifoni kontra Euratom ügyben hozott ítélet 43. pontja). Ezzel kapcsolatban a Bizottság kiemeli, hogy a közösségi ítélkezési gyakorlat alapján a késedelmi kamat fizetésének kötelezettsége csak akkor írható elő, ha a fő követelés összege egyértelmű, vagy legalábbis bizonyított és objektív tények alapján meghatározható (a Bíróság 174/83. sz., Amman és társai kontra Tanács ügyben 1986. szeptember 30-án hozott ítélete [EBHT 1986., 2647. o.] és az Elsőfokú Bíróság T-17/89., T-21/89. és T-25/89. sz., Brazzelli és társai kontra Bizottság ügyben 1992. február 26-án hozott ítéletének [EBHT 1992., II-293. o.] 24. pontja).
- 136 A Bizottság álláspontja szerint a késedelmi kamatokkal kapcsolatban a teljes vonatkozó időszakra az Olaszországban hatályos törvényes kamatot kellene alkalmazni. Valójában a 2000/35/EK irányelv – 13. preambulumbekzdése alapján – nem vonatkozik a kártérítési kifizetésekre.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 137 A pénzromlást illetően meg kell állapítani, hogy azt mind a felperes, mind a Bizottság szerint figyelembe kell venni, illetve hogy az erre vonatkozó kiigazítást a hivatalos olasz statisztikai mutatók felhasználásával kell kiszámítani.
- 138 Az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a kár szerződésen kívüli felelősség alapján történő megtérítésének célja a károsult vagyonának lehető legteljesebb mértékű helyreállítása. Következésképpen – mivel a szerződésen kívüli felelősség feltételei teljesülnek – a káresemény bekövetkezte és a kártérítés időpontja közötti időmúlásból eredő kedvezőtlen következményeket nem lehet figyelmen kívül hagyni, ezért a pénzromlást figyelembe kell venni (lásd a fent hivatkozott Grifoni kontra Euratom ügyben hozott ítélet 40. pontja, és a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet 51. pontját).
- 139 Jelen esetben a pénzromlást tehát – az Olaszországban erre hatáskörrel rendelkező nemzeti szerv által kidolgozott hivatalos mutatók alkalmazásával – a kártérítés összegének kiszámításakor a káresemény bekövetkeztének napjától kell figyelembe venni.
- 140 A pénzügyi kiigazítás alapösszegével kapcsolatban figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a felperes – amennyiben a Bizottság az 1997. január 21-i kérelmét kedvezően bírálta volna el – az engedélyeket egymás után kapta volna meg. Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az 1993-as rendszer alapján a behozatali engedélyek kiállítására negyedévenkénti rendszerességgel történt. Így az 1996. május 14-i 875/96/EK bizottsági rendelettel módosított 1442/93 rendelet (HL L 118., 14. o.) 11. cikke alapján a következő negyedévre vonatkozó behozatali engedélyeket legkésőbb az adott negyedév utolsó hónapjának 23. napján állítják ki.

- 141 Az egyes ki nem állított engedélyekkel összefüggésben a kár pénzromlással növelt ellenértékének – az adott időszakra szóló engedélyenként és tonnánként 200 euróval számolt – kiigazításkor a káresemény bekövetkezteként tehát ezeket az időpontokat kell figyelembe venni.
- 142 A pénzügyi kiigazításra vonatkozó időszak végét úgy kell meghatározni, hogy az megegyezzen a késedelmi kamat számításának kezdetével.
- 143 A Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a kártérítés összegére kivetett késedelmi kamatot a kártérítési kötelezettséget megállapító ítélet kihirdetésétől kezdve kell felszámítani (a Bíróság 64/76. és 113/76., illetve 167/78. és 239/78., 27/79., 28/79. és 45/79. sz., Dumortier és társai kontra Tanács ügyben 1979. október 4-én hozott ítéletének [EBHT 1982., 3091. o.] 25. pontja, és a fent hivatkozott Mulder és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1992. május 19-én hozott ítélet 35. pontja). Jelen esetben a 2000. június 8-i ítélet volt az, amely a felperes által elszenvedett kár tekintetében megállapította a Bizottság kártérítési kötelezettségét.
- 144 Ugyanakkor ha a fő követelés összege ezen ítélet kihirdetésekor nem volt egyértelmű, és azt a bizonyított objektív tények alapján sem lehetett meghatározni (lásd ezzel kapcsolatban a fenti 87–92. pontot), a késedelmi kamatok sem ettől az időponttól, hanem – késedelem esetén a teljes kifizetésig – csak jelen ítélet kihirdetésétől fizetendők, a kárösszeg folyósítása erejéig (lásd a fenti 135. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint Tesauro főtanácsnok által a fent hivatkozott Grifoni kontra Euratom ügyben tett indítvány [EBHT 1994., I-343. o.] 24. pontját).
- 145 Mindebből következően a felperesnek járó kártérítés pénzügyi kiigazításának nemcsak a 2000. június 8-i ítélet kihirdetéséig, hanem jelen ítélet kihirdetéséig terjedő időszakra is ki kell terjednie.

- 146 A kártérítés pénzromlással felülvizsgált összege jelen ítélet kihirdetésétől a teljes kifizetésig tartó időszakra számított késedelmi kamattal emelkedik. Az alkalmazandó kamatláb az EKB által a főbb refinanszírozási műveletekre alkalmazandó kamat két százalékponttal növelt összege, amelyet az érintett időszakra kell felszámítani.

A költségekről

- 147 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen szabályzat 87. cikkének 3. §-a alapján részleges pernyertesség esetén az Elsőfokú Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását vagy azt, hogy a felek mindegyike maga viselje saját költségeit. Végül az említett szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdése értelmében az eljárásba beavatkozó tagállamok saját költségeiket maguk viselik.
- 148 Meg kell állapítani, hogy jelen eljárás költségeiről a 2000. június 8-i közbenső ítélet már rendelkezett (lásd a fenti 23. pontot).
- 149 Jelen ügy nem új eljárásnak, hanem annak a T-260/97. sz. ügy folytatásának minősül, amelyben 2000. június 8-án hoztak ítéletet, és amelyben a Bizottságot és a Tanácsot a költségek 90% – 10% arányú viselésére kötelezték (lásd a rendelkező rész 7. és 8. pontját). Ezt a megosztást az említett ítéletet követő jelen eljárási szakasz esetében is meg kell erősíteni, következésképpen a Bizottságot és a Tanácsot jelen eljárás költségeinek 90% – 10% arányú viselésére kell kötelezni.

150 A Francia Köztársaság beavatkozóként köteles saját költségeit maga viselni.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Bizottság köteles a felperesnek 5 024 192 euró kártérítést fizetni.**

- 2) **A kártérítést jelen ítélet 139–141. és 145. pontjaiban meghatározott szempontok alapján kell felülvizsgálni.**

- 3) **A felülvizsgált kártérítés összege a jelen ítélet kihirdetésétől az összeg teljes megfizetéséig terjedő időszakra számított késedelmi kamattal emelkedik. Az alkalmazandó kamatláb az EKB által a főbb refinanszírozó műveletekre alkalmazandó kamat két százalékponttal növelt összege, amelyet az érintett időszakra kell felszámítani.**

- 4) **A Bizottság viseli jelen eljárásnak az Elsőfokú Bíróság T-79/96., T-260/97. és T-117/98. sz. ügyben 2000. június 8-án hozott ítéletét (EBHT 2000., II-2193. o.) követő szakasza költségeinek 90%-át.**

- 5) **A Tanács viseli jelen eljárásnak az Elsőfokú Bíróság T-79/96., T-260/97. és T-117/98. sz. ügyben 2000. június 8-án hozott ítéletét (EBHT 2000., II-2193. o.) követő szakasza költségeinek 10%-át.**

- 6) **A Francia Köztársaság maga viseli saját költségeit.**

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Kihirdetve Luxembourgban, a 2005. július 13-i nyilvános ülésen.

H. Jung

H. Legal

hivatalvezető

elnök